

ALIJA
IZETBEGOVIĆ
M U Z E J

NEWSLETTER

JU Muzej "Alija Izetbegović" Sarajevo
Broj 4/2023 juli - august 2023.

III ciklus Ljetne škole diplomatije

*Dodjelom certifikata učesnicima uspješno okončan
III ciklus Ljetne škole diplomatije*

**Dan otvorenih
vrata u
Muzeju "Alija
Izetbegović"
- 8. 8. 2023.
godine...**

**Na Kovačima
obilježena
godišnjica
rođenja
predsjednika
Izetbegovića...**

www.muzejalijaizetbegovic.ba

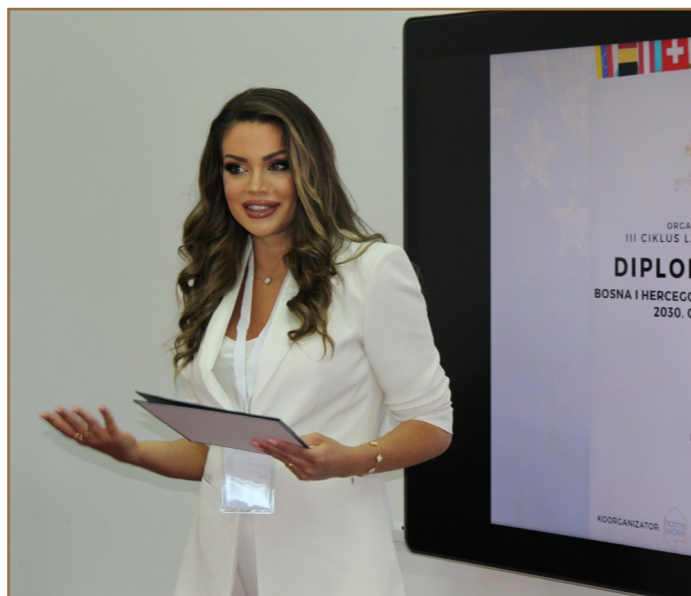
Tema broja

III ciklus Ljetne škole diplomatije

U periodu od 18-24. septembra realiziran je treći ciklus Ljetne škole diplomatije JU Muzeja „Alija Izetbegović“ u saradnji sa Internacionalnim univerzitetom u Sarajevu i Homework Hub-om. Tema ovogodišnje škole je „Bosna i Hercegovina na putu do 2030. godine“.

Prvog dana, studenti su imali priliku poslušati iskustva rada od strane istraživačice i novinarkе Velme Šarić, predstavnice Centra za postkonfliktna istraživanja (PCRC) kroz teme “Obrazovanje kao sredstvo diplomatije” i “Mir, arhivi i dokumentacija”, te razgovarati sa ambasadoricom Kraljevine Španije u BiH, Nj.E. Mariom Teresom Lizaranzu Perinat, o diplomatskoj agendi Španije koja ove godine predsjedava EU te perspektivama saradnje naše dvije zemlje.

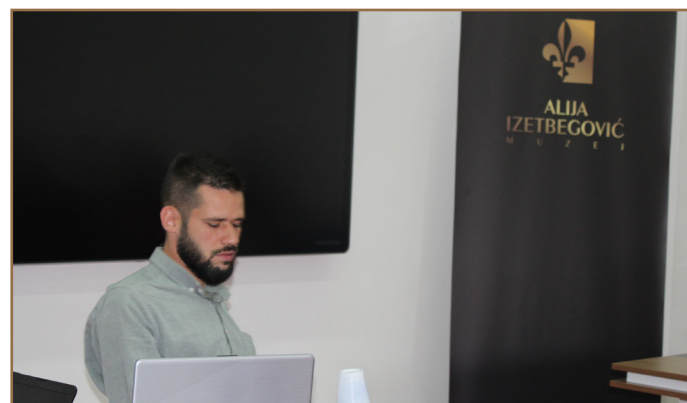

Drugog dana ljetne škole, studente je u temu funkcioniranja Evropske unije i politike EU prema Bosni i Hercegovini uvela profesorica Nedžma Džananović dok je profesorica Azra Hadžiahmetović predstavila Novu ekonomsku diplomatiju kroz primjere Japana poslije Drugog svjetskog rata do danas. U razgovoru sa ambasadorima, Nj.E. Sadik Babur Girginom, ambasadorom Republike Turkiye u BiH, i sa Nj. E. Rezeq Namourom, ambasadorom Palestine u BiH, studenti su otvorili pitanja geopolitičkih odnosa na Balkanu. Profesorica Edita Đapo tematizirala je u svome predavanju Agendu 2030 i UN ciljeve održivog razvoja, a pobliže se razgovaralo i o Zelenoj diplomatiji te šta sve očekuje BiH na tom putu. U gostujućim predavanjima razgovarali smo sa Nj.E. Yasser Abdelrahman Ali Sorour, ambasadorom Egipta u BiH, kao i sa Nj.E., Ji Ping, ambasadorom Kine u BiH. Detaljnije smo saznali kakvi su zaista diplomatski odnosi i veze sa ove dvije države, te njihovu ulogu u ostvarivanju Agende 2030. Sa bivšim ambasadorom BiH profesorom Emirom Hadžikadunićem studenti su se osvrnuli na Geopolitiku “srpskog, hrvatskog i albanskog sveta” i izazove koje ona predstavlja za Bosnu i Hercegovinu i Zapadni Balkan, dok su sa profesorom Jah-

jom Muhasilovićem studenti razgovarali o značaju Alije Izetbegovića u islamskom svijetu. U gostujućem predavanju Nj.E. Dimitris Papandreou, ambasador Grčke u Bosni i Hercegovini sa studentima je razgovarao o Softpower diplomatiji te prilikama koje se pružaju studentima kroz rad grčke ambasade u Bosni i Hercegovini.

Zadnjeg dana ljetne škole, studenti su posjetili i UN Women BiH gdje su razgovarali sa predstavnicom Jo Anne Bishop o radu međunarodnih organizacija, primjerima i iskustvima, kao i o važnosti ispunjenja UN ciljeva održivosti. Prilikom posjete Parlamentu BiH, studenti su sa dr. Denisom Zvizdićem, zamjenikom predsjedavajućeg Predstavničkog doma PSBIH razgovarali o aktuelnoj političkoj situaciji, bilateralnim odnosima i predstavljanju BiH u međunarodnoj areni. Na posljetku, upriličena je posjeta i JU Muzeju „Alija Izetbegović“ gdje su se upoznali sa radom Muzeja te životom i naslijeđem Alije Izetbegovića, prvog predsjednika nezavisne Bosne i Hercegovine.

Dodjelom certifikata uspješno okončan III ciklus Ljetne škole diplomatije

Dana 25.09.2023. godine upriličena je dodjela certifikata polaznicima III ciklusa Ljetne škole diplomatije JU Muzeja „Alija Izetbegović“ u suradnji sa Internacionalnim univerzitetom u Sarajevu i Homework Hub-om. Ceremonija dodjele certifikata upriličena je u Crvenom amfiteatru IUS-a, gdje je direktorica Muzeja Nađa Berberović-Dizdarević uputila riječi zahvale i ponosa istaknuvši opredjeljenost Muzeja za uspostavljanje saradnje sa studentima na projektima u budućnosti. Ovogodišnju grupu polaznika činilo je dvanaest studenata međunarodnih odnosa i diplomatije, kao i drugih fakulteta društvenog smjera, koji su zajedno sa profesorima i diplomatama te ambasadorima sagledavali prilike Bosne i Hercegovine na putu do 2030. godine. Obradili smo 10 različitih tema i oblasti, realizovali tri studijske posjete i preko pet susreta sa ambasadorima/kama u BiH.

U narednom periodu polaznici ljetne škole radit će na svojim naučnoistraživačkim temama sa mentorima, koje će biti objavljene u Zborniku radova ljetne škole, a čiju promociju očekujemo na Dan državnosti BiH.

Plod saradnje sa Ambasadorom NR Kine u BiH na prethodnim ciklusima

Studenti Ljetne škole diplomatije putuju u Kinu

Raduje nas što su dva studenta iz prvog i drugog ciklusa Ljetne škole diplomatije u organizaciji JU Muzeja „Alija Izetbegović“ kao nagradu za svoj rad i zalaganje dobili priliku da učestvuju u radionici za mlade koju organizuje Fondacija „China Soong Ching Ling“.

Radionica je planirana od 8. do 14. oktobra u provinciji Fujian, NR Kina i plod je izvrsne saradnje Muzeja „Alija Izetbegović“ i Ambasade NR Kine u našoj zemlji kojoj se ovom prilikom srdačno zahvaljujemo. Kaniti Hamzić i Amini Bašić želimo ugodan put i nezaboravno iskustvo.

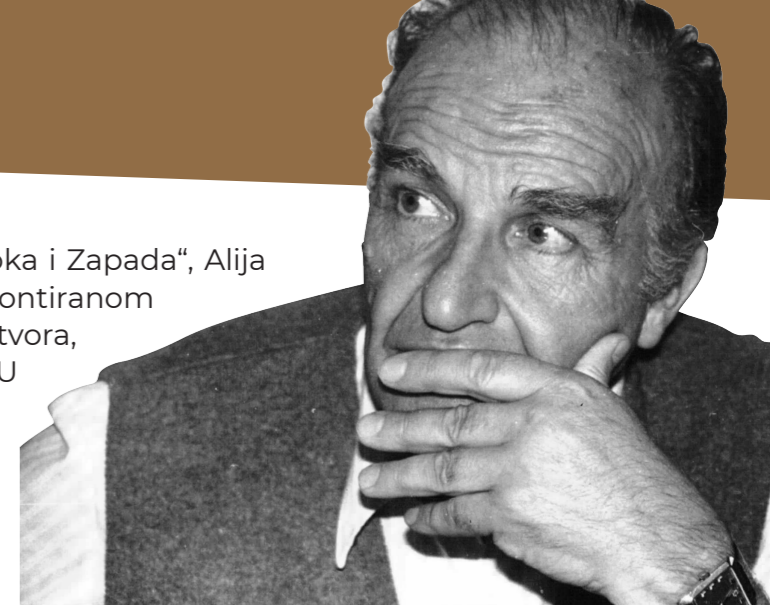
Godišnjice

Godišnjica rođenja predsjednika Izetbegovića

Alija Izetbegović, prvi predsjednik nezavisne Republike Bosne i Hercegovine, rođen je na današnji dan 08. augusta 1925. godine u Bosanskom Šamcu. Bio je peto dijete po rođenju, oca Mustafe i majke Hibe. Doselili su u Sarajevo kada mu je bilo 3 godine. Tu je odrastao, završio školu (Prvu realnu mušku gimnaziju) i diplomirao na Pravnom fakultetu.

U teškom periodu Velikog rata i vladavine pronacističke NDH, Alija Izetbegović aktivirao se kroz pokret „Mladi muslimani“ baveći se humanitarnim radom i pomažući prognanim civilima, ali, također, tražeći i artikulaciju vlastitih političkih i idejnih opredjeljenja. Pripadnici pokreta „Mladi muslimani“ ubrzo su se našli na radaru komunističke vlasti. Alija Izetbegović osuđen je na 3 godine zatvora.

Nakon služenja zatvora, Alija Izetbegović je završio fakultet, oženio se i zasnovao porodicu, te počeo raditi kao pravnik u građevinskom sektoru. Ipak, u širokom rasponu njegovih zanimanja, pitanja islama i razvoja islamskog svijeta ostaju u središtu njegove pažnje. O tome je pisao kroz brojne članke sabrane u knjigu „Problemi islamskog prepoda“, kroz „Islamsku deklaraciju“ te knjigu „Islam između Istoka i Zapada“.

Pripremajući izdavanje knjige „Islam između Istoka i Zapada“, Alija Izetbegović je uhapšen, marta 1983. godine, te u montiranom političkom procesu osuđen na 14 godina zatvora, zajedno sa još 12 muslimanskih intelektualaca. U zatvoru je nastala knjiga „Moj bijeg u slobodu“ izdata tek 1999. godine. Pod pritiskom demokratskih promjena u zemlji ukinut je zakon o verbalnom deliktu, i Izetbegović je pušten na slobodu nakon 5 godina i 8 mjeseci odslužene kazne.

U drugoj godini po izlasku iz zatvora, u maju 1990, Izetbegović sa grupom istomišljenika osniva Stranku demokratske akcije (SDA). Na prvim demokratskim izborima 18. novembra 1990. SDA je odnijela ubjedljivu pobjedu a Izetbegović je izabran za predsjednika Predsjedništva Republike BiH. Jugoslavija se nalazila pred teškom ekonomskom i političkom krizom, tako da su prve aktivnosti na čelu Predsjedništva bile okrenute očuvanju mira u Jugoslaviji, odnosno iznasku puta Bosne i Hercegovine u njenom izvjesnom raspadu.

U BiH je raspisan Referendum, proglašena nezavisnost, a onda je uslijedio agresivni napad JNA širom zemlje. Izetbegović je tada imao 67 godina, nalazio se na čelu Predsjedništva RBiH i ARBIH. Insistirao je na poštivanju međunarodnih konvencija i ratnog prava, i posebno na zaštiti civilnog stanovništva i kulturnih i vjerskih objekata, a suprotstavljao se, čak i u teškim ratnim uslovima, bilo kakvoj i cenzuri i ograničavanju prava na mišljenje i slobodu govora. Nastavio je učestvovati u pregovorima o miru; uprkos svim vojnim i političkim pritiscima i međunarodnom embargu na uvoz naoružanja, ostao je dosljedan principu slobode i opredjeljenju za cjelovitu Bosnu i Hercegovinu 'u kojoj niko neće biti prognonjen zbog vjere, nacije i političkog uvjerenja'.

Rat je okončan usvajanjem Dejtonskog mirovnog sporazuma novembru 1995. godine. Nakon potpisivanja Sporazuma, Izetbegović je izjavio: „Ovo nije pravedan mir, ali je pravedniji od nastavka rata. U situaciji kakva jeste, u svijetu kakav jeste, bolji mir se nije mogao postići.“ U okolnostima nepravednog mira i razorene zemlje, Izetbegović je ponovo dva puta izabran u Predsjedništvo BiH, nastavio intenzivno raditi na ublažavanju posljedica ratnih stradanja i razaranja, na obnavljanju pokidanih odnosa i tokova društvenog

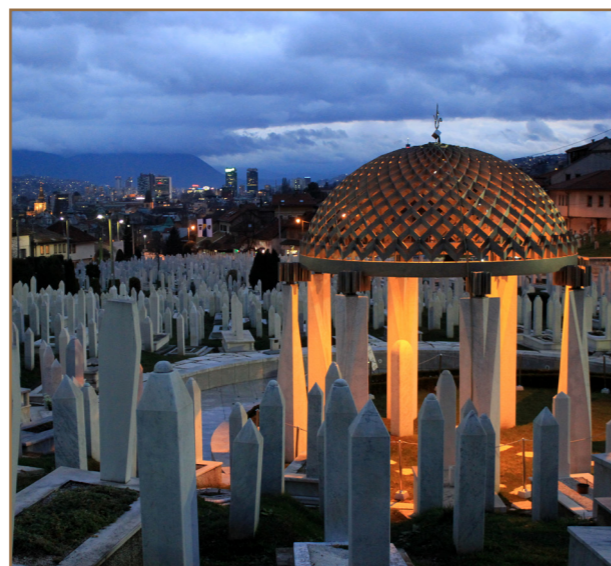
života, na oporavku političkog sistema i djelotvornom funkcioniranju državnih institucija Bosne i Hercegovine. 2000. godine se povukao iz politike. Umro je u Sarajevu 19. oktobra 2003. godine. Njegovoj dženazi prisustvovalo je više od 150.000 ljudi; pristiglo je preko 4.000 telegrama saučešća; prisustvovala su 44 zvanične delegacije stranih zemalja, te još 450 gostiju iz Turske, među kojima i 105 članova Turskog parlamenta, te 50 članova gradske vlasti Istanbula; prisustvovalo je više od 400 novinara; direktoni TV prijenos realiziran je sa 37 kamera.

Upitan kako bi volio da ga upamte njegovi Bosanci i Hercegovci u jednom od svojih posljednjih intervjua rahmetli Alija je kazao: „Kao čovjeka koji ih je uvijek imao na srcu”.

Uputio je posljednje poruke građanima, a najvažnije su da “Srbi budu Srbi, Bošnjaci-Bošnjaci, Hrvati-Hrvati, ali da svi budu malo više Bosanci”, te da je važno da je “Bosna opstala”. Bio je – govorili su oni koji su ga dobro poznavali – spokojan u svojim posljednjim danima.

Kad bi mi bilo ponuđeno da ponovo živim, kazao je nešto ranije, odbio bih.

“Ako bih morao prihvatiti, živio bih isto ovako kako sam i živio”, poručio je odlučno.

Aktivnosti

Na šehidskom mezarju „Kovači“ obilježena godišnjica rođenja predsjednika Izetbegovića

Na Šehidskom mezarju Kovači je u organizaciji Asocijacije mladih SDA BiH obilježena 98. godišnjica rođenja rahmetli Alije Izetbegovića, prvog predsjednika Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine i osnivača Stranke demokratske akcije.

Tim povodom, predstavnici opštinskih i kantonalnih organizacija Stranke demokratske akcije položile su cvijeće i odale dužnu počast pred dušu predsjednika Alije Izetbegovića i pred duše šehida i poginulih boraca na Kovačima.

Prisutnima se obratio predsjednik SDA gospodin Bakir Izetbegović, podsjetivši na veliki iskorak u borbi za slobodu i političko postojanje Bošnjaka na ovim prostorima, koje je načinio predsjednik Alija Izetbegović sa svojim suvremenicima u jednom teškom vremenu kada je bilo opasno zagovarati takve ideje. Ideale i principe po kojima je živio, Alija Izetbegović nije napuštao ni u okolnostima kada mu je prijetio zatvor i kada je bivao zatvoren, pa ni 1990. godine kada je procijenio da je bošnjačkom narodu neophodna politička stranka koja bi spriječila scenarij koji mu je prijetio.

Dan otvorenih vrata u Muzeju “Alija Izetbegović” - 8. august 2023. godine

Povodom obilježavanja dana rođenja predsjednika Alije Izetbegovića, 08.08.1925. godine, Muzej “Alija Izetbegović” omogućio je besplatan ulaz za sve posjetioce u utorak 8. augusta 2023. godine.

"Iz neprijatne sadašnjosti čovjek može bježati u dva pravca: u prošlost ili budućnost. Šta će izabrati, zavisi od **karaktera** i **uvjerenja**. Tzv. dostojanstveno povlačenje iz stvarnosti može biti i puki kukavičluk, kapitulacija pred realnošću ili plaćna samoprevara. Teško je znati o čemu je riječ u pojedinom slučaju."

Alija Izetbegović

"Da bi odgajali muslimana, neka odgajaju ljude, i to što potpunije i potpunije. Neka im više govore o **ponosu** nego o skromnosti, više o **hrabrosti** nego pokornosti, više o **pravdnosti** nego o milosrđu. Neka podižu **dostojanstvenu** generaciju koja će znati da ne treba tražiti ničije dopuštenje da živi i da bude ono što jeste. Jer zapamtimo: **progres islama** – kao i svaki drugi progres uostalom – neće doći od mirnih i pokornih, nego od **hrabrih i buntovnih**."

Alija Izetbegović

Posjete

Generalni direktor TRT Faruk Guven u posjeti Muzeju „Alija Izetbegović“

Dana 7. septembra 2023. godine su u posjeti JU Muzej „Alija Izetbegović“ boravili predstavnici turkse državne televizije TRT na čelu sa generalnim direktorom gđin. Faruk Guvenom. Delegacija je posjetila stalnu muzejsku postavku posvećenu životu i naslijeđu rahmetli predsjednika Alije Izetbegovića, i upoznala se sa manje poznatim aspektima njegova života.

Udruženje „Svitanje“ u posjeti Muzeju

Dana 19. jula 2023. godine u posjeti Muzeju “Alija Izetbegović” boravili su mladi Udruženja “Svitanje”. Upoznali su se sa muzejskom postavkom posvećenom prvom predsjedniku Predsjedništva nezavisne RBiH, Aliji Izetbegoviću, te njegovim ukupnim intelektualnim naslijeđem.

Posjete

Polaznici ljetne škole Fondacije „Alija Izetbegović“ posjetili Muzej

Polaznici ljetne škole Fondacije „Alija Izetbegović“ posjetili su Muzej „Alija Izetbegović“, gdje su se u sklopu svoje posjete mogli pobliže upoznati sa naslijeđem prvog predsjednika Predsjedništva RBiH, Alije Izetbegovića. Ova grupa studenata dolazi iz različitih zemalja regiona i Europe a u Bosni i Hercegovini u sklopu programa uče o historiji i kulturi BiH te o životu i naslijeđu predsjednika Izetbegovića, a planom posjeta obuhvatili su i brojne druge institucije kulture i obrazovanja širom zemlje.

Koordinatorice Odjela za brak i porodicu IZ u posjeti Muzeju

Dana 19. jula 2023. godine u posjeti Muzeju „Alija Izetbegović“ boravili su mladi Udruženja „Svitanje“. Upoznali su se sa muzejskom postavkom posvećenom prvom predsjedniku Predsjedništva nezavisne RBiH, Aliji Izetbegoviću, te njegovim ukupnim intelektualnim naslijeđem.

Godišnjice

Pogibija heroja Envera Šehovića

„Kad pogledamo Enver Šehović i ja odavde, koliko su naši borci oslobodili prostora, ispada da smo udvostručili slobodnu sarajevsku teritoriju“ riječi su komandanta Safeta Zajke, tokom najžešćih zimskih borbi za oslobođenje prostora brda Žuč iznad Sarajeva, zabilježene u ratnim izvještajima i reportažama novinara Šefke Hodžića. I zaista, jedini kompaktan značajan oslobođeni teritorij opkoljenog Sarajeva došao je posredstvom jedinica kojima su rukovodili proslavljeni komandanti Enver Šehović i Safet Zajko. Iako to nije jedini, sasvim je dovoljan pokazatelj njihovog značaja za odbranu grada Sarajeva i države Bosne i Hercegovine.

Povodom 30. godišnjice pogibije komandanta Šehovića, te u sjećanje na kdt Zajku, koji je također život izgubio u vrelim ljetnim danima '93. godine na Žuči, samo 40 dana prije Šehovića, dužni smo ukazati na njihov značaj i doprinos u odbrani naše zemlje i grada Sarajeva. Sa brda Žuč - od uzvišenja Vis kojeg je oslobodio Zajko do kote 850 koju je uzeo Šehović, opkoljeni grad opasan neprijateljskom artiljerijom osiguran je od artiljerijske vatre sa kompletne njegove sjeverne/sjeverozapadne strane. Zahvaljujući njima su minobacačke cijevi umjesto na Sarajevo, gledale na Vogošću.

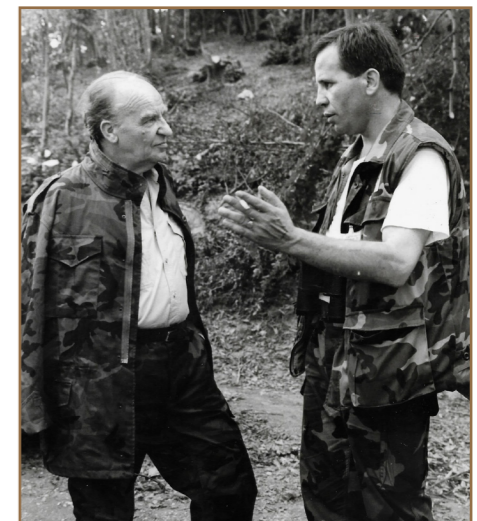
Sa svojim komandantima, na Žuči su život ostavili nebrojeni borci, patriote, te se ovom prilikom sjećamo i njih kao i velikog duga prema slobodi, koji su nam zavještali.

Godišnjica pogibije Ramiza Salčina

Ramiz Salčin bio je prvi komandant Općinskog štaba Teritorijalne odbrane Novi Grad, jedan od prvih ljudi koji su na prostoru ove općine počeli pripremu i organizaciju odbrane Bosne i Hercegovine. Učestvovao je u svim važnijim bitkama za odbranu grada, od Žuči do Mojmila, Dobrinje i Nedžarića. Salčin je bio jedan od prvih koji je na brdu Žuč istrčao na vrh brda tokom bitke. Imao je samo jedan cilj, da njegov grad i njegova domovina budu slobodni.

Manje od mjesec dana prije pogibije, 25. jula 1992. godine na Brdu Žuč fotografiran je s predsjednikom Alijom Izetbegovićem. Njegovo ime u Sarajevu nose dvorana, ulica i trg. Posthumno je odlikovan najvišim ratnim priznanjem Armije RBiH „Zlatnim ljljanom“ a kao pripadnik oružanih snaga Republike koji je u borbi protiv neprijatelja izvršio djela u kojima je došla do snažnog izražaja njegova lična hrabrost dodijeljen mu je i Orden zlatnog grba s mačevima.

Godišnjice

Heroj Izet Nanić

05. augusta 1995. godine poginuo je komandant 505. bužimske viteške brigade 5. korpusa Armije RBiH Izet Nanić.

Bio je profesionalno vojno lice, u JNA koju je napustio na početku rata, i pridružio se odbrani svoje zemlje, najprije kao komandant štaba Teritorijalne odbrane Bužim a kasnije komandant brigade koju je formirao u Bužimu – 505. BUMB.

Sa svojim borcima ispisao je legendarne stranice historije naše zemlje i svoga kraja jer su pobjede, taktike i filozofiju ratovanja ostale i danas ona historijska zabilješka kojoj se svakodnevno vraćamo: oslobađanje Ćorkovače, najdominantnije kote, zatim odbacivanje neprijatelja do Kedića Glavice u operaciji Munja '93., oslobađanje Todorova, Pećigrada, Velike Kladuše, zaustavljanje srpske operacije Breza '94. u kojoj su srpski generali Miomir Talić i Ratko Mladić bježali spašavajući goli život.

Iako je bio komandant, to ga nije spriječilo da u toku najvećih bitaka bude na prvim linijama odbrane zajedno sa svojim borcima.

Za podvige u toku rata odlikovan je značkom „Zlatni ljiljan.“ Poginuo je u svojoj tridesetoj godini života, na području Ćorkovače, u rejonu Vijenca. U januaru 1998. godine, posthumno je odlikovan „Ordenom heroja oslobodilačkog rata“ i unaprijeđen u čin brigadnog generala ARBiH. Svojim ratnim zaslugama general Izet Nanić je postao legenda Bužima i Bosanske krajine i može se svrstati u red najvećih krajiških ličnosti u cijeloj njenoj historiji.

Photo Credit: voice ba

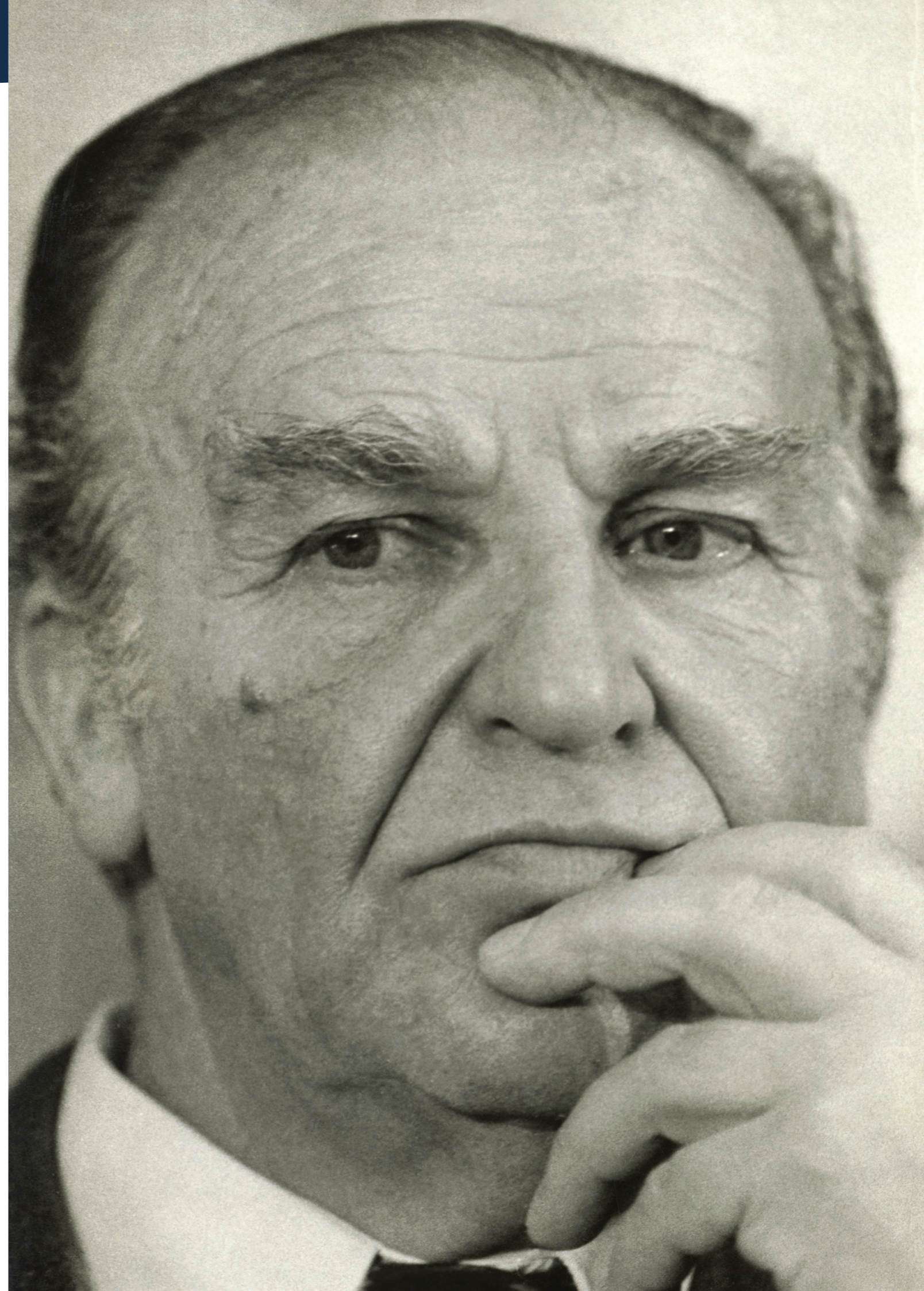
Na današnji dan

Solun/Olovo - Šehidska dova, 20. august 2023.

Šehidska dova u Olovu se tradicionalno održava u haremu džamije u Solunu kod Olova u kojem je ukopano 140 šehida. Učenjem dove nastavlja se tradicija poštivanja šehida i sjećanja na njihovu nesebičnu žrtvu. Osim ovoga dovišta u Olovu postoji još sedamnaest drugih, ali je šehidska dova u Solunu najznačajnija i centralno je dovište olovskog kraja.

Photo Credit: avaz ba

Na današnji dan Pad Žepe

Jula 1995. godine još jedna zaštićena zona UN-a - Žepa, našla se na udaru agresorske vojske predvođene ratnim zločincem Ratkom Mladićem. Izolovana i opkoljena enklava Žepa pružala je otpor gotovo tri sedmice. Za to vrijeme agresorska vojska granatirala je okolna sela i samu Žepu, artiljerija se nalazila na okolnim brdima a na zvučnicima su odjekivale prijeteće poruke stanovnicima da se predaju. Nakon pada Srebrenice postalo je jasno da UN neće upotrijebiti silu da zaštiti stanovništvo, niti će pozvati NATO. Napadi su se intenzivirali, ali je komandant malobrojnih lokalnih boraca Avdo Palić, odbijao evakuaciju i odbijao da se preda. Ispostavit će se da je pružanje otpora bilo spasonosno za hiljade muškaraca iz Žepe, koji su, informisani o situaciji iz Srebrenice, prešli u Srbiju ili su uspjeli da preko srpskih linija dođu do slobodne teritorije pod kontrolom ARBiH. Ulazak srpske vojske u Žepu UN nije ni pokušao spriječiti. Dva dana trajala je evakuacija žena, djece i staraca prema Kladrju. Na punktu UNPROFOR-a 27. jula komandant odbrane Žepe Avdo Palić i članovi Ratnog predsjedništva Žepe Mehmed ef. Hajrić i Amir Imamović otišli su na pregovore sa Srbima u bazu UN-a. Sa tih pregovora se nisu vratili.

Photo Credit: Stav

Masakr u ulici Halači

Masakr u ulici Halači, na Bašćaršiji u Sarajevu, dogodio se 23. augusta 1992. godine, tokom opsade Sarajeva od strane srpskog agresora u toku agresije na Bosnu i Hercegovinu od 1992. do 1995. godine.

Tog dana je granata ispaljena sa srpskih položaja ubila osmero, a teže ranila troje civila u historijskom i kulturnom centru Sarajeva.

Tom prilikom, ubijeni su Dženan Aljević, Mahir Ferhatović, Tarik Harta, Esmā Muratović, Meliha Muratović-Spahić, Almasa Spahić, Mahira Spahić i Ismet Suljić.

Masakr u ulici Halači je samo jedan od mnogih masakara, koji su počinjeni od strane srpske, agresorske vojske, ne samo u Sarajevu, već i na području cijele Bosne i Hercegovine.

Photo Credit: Grad Sarajevo

Hrabrost nije u tome da vas nije strah, jer takvi ljudi uglavnom ne postoje.
Hrabrost je u tome da su vaši motivi takvi da su jači od straha. U našem slučaju ti motivi su borba za slobodu, a protiv nasilja.

Alija Izetbegović (Tajna zvana Bosna, str. 340)

Na današnji dan

Dan kada je zapaljena biblioteka - **Vijećnica**

Gradska vijećnica, kao jedan od najljepših i najreprezentativnijih objekata izgrađenih za vrijeme austro-ugarske vladavine u pseudomaurskom stilu, zapaljena je u noći sa 25. na 26. august 1992. godine, na samom početku opsade Sarajeva. Procjenjuje se da je vatrena stihija odnijela oko dva miliona knjiga, koje su govorile o historiji Bosne i Hercegovine i predstavljale nacionalno blago zemlje.

Kada je 1994. godine u Sarajevo došao francuski ministar Leutard, predsjednik Alija Izetbegović ih je uputio da pogledaju Vijećnicu i bolnicu koja je granatirana 160 puta. Zapisao je: „Kada bih mogao, ja bih savjetovao našem gradu da ostavi te dvije građevine kao spomenike tog pomračenja uma. Jer, kad se to popravi, ljudi neće vjerovati da se takvo nešto dogodilo. Ako ne budemo mogli, ostavit ćemo barem makete. (...) Jedno je odličjenje kulture i ljudskosti, a drugo – svjedočanstvo srama i barbarstva.“

Photo Credit: Slobodna Bosna

Drugi masakr na Markalama

Drugi masakr na gradskoj tržnici Markale dogodio se 28. augusta 1995. u 11:00 sati ujutru, sa pet ispaljenih granata sa položaja vojske VRS. Minobacačka granata kalibra 120 mm, ispaljena sa agresorskih položaja iz pravca Trebevića, eksplodirala je kod ulaza u Gradsku tržnicu što se smatra jednim od najstravičnijih zločina koje su srpske vojne, policijske i paravojne formacije počinile u opkoljenom Sarajevu.

Smrtno su stradali: Omer Ajanović, Hidajet Alić, Salko Alić, Zeno Bašević, Husein Baktašević, Sevda Brkan-Kruščica, Vera Brutus-Đukić, Halida Cepić, Paša Crnčalo, Mejra Cocalić, Razija Čolić, Esad Čoranbegić, Dario Dlouhi, Salko Duraković, Alija Dževlan, Najla Fazlić, Rijad Garbo, Ibrahim Hajvaz, Meho Hercegljić, Jasmina Hodžić, Hajrudin Hozo, Jusuf Hašimbegović, Adnan Ibrahimagić, Ilija Karanović, Mesudija Kerović, Vehid Komar, Muhamed Kukić, Mirsad Kovačević, Hašim Kurtović, Ismet Klarić, Masija Lončar, Osman Mahmutović, Senad Muratović, Goran Poturković, Blaženka Smoljan, Hamid Smajlhodžić, Hajro Šatrović, Samir Topuzović, Hamza Tunović Ajdin Vukotić, Sabaheta Vukotić, Meho Zećo i Narima Žiga.

Prvi masakr na Markalama dogodio se 5. februara 1994. godine kada je od granate ispaljene s Mrkovića poginulo 68 Sarajlija, dok je 144 teže i lakše ranjeno. Bio je ovo neposredni povod za zračne udare snaga NATO-a po položajima odakle je djelovala agresorska vojska.

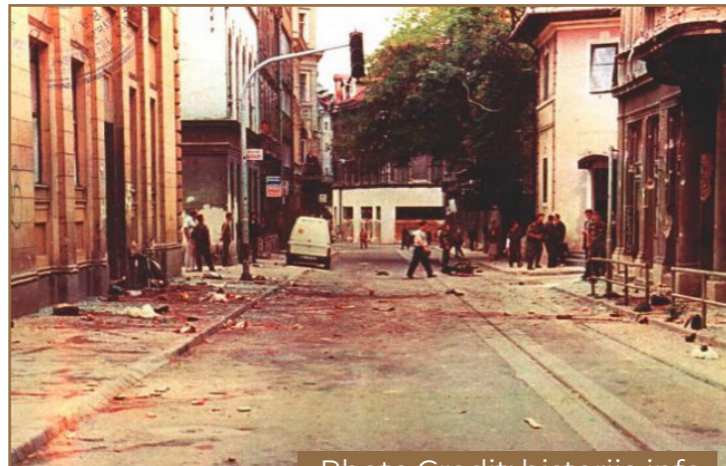

Photo Credit: historija.info

Na današnji dan

Operacija „Farz“ – **oslobođenje Vožuće**

Jedna od najznačajnijih operacija završne godine rata bila je operacija „Farz“ – oslobođenje Vožuće, 11. septembra 1995. godine, jer su konačno spojeni Drugi i Treći korpus te objedinjena velika slobodna teritorija pod kontrolom ARBiH. Važnost ove operacije leži i u tome što je to bio i jedan veliki preokret dotadašnjeg toka agresije i borbe.

Neprijatelj je ovu operaciju dočekao spreman. Znali su datum napada ali ne i satnicu. Zbog toga nisu izvršili redovnu

smjenu vojnika, nego su podebljali odbrambenu liniju. Bez obzira na to, na samom početku akcije zabilježen je sjajan uspjeh. Dok su iz centra veze slali šifrovanu poruku da je akcija počela, sa Paljenika je stigao kratak raport: PALJENIK OSLOBOĐEN. Paralelno su munjevitom brzinom osvajane kote vožućkih vrleti. Svijetleća zelena raketa označava potpunu pobjedu na Stogu, pada i Čukara.

Front oko Vožuće je bio dug 120 kilometara, a nakon pobjede bio je nešto više od pet, a to su za nepunih osam sati izvršile naše združene jedinice pod komandom brigadiru Sakiba Mahmuljina i Seada Delića. Neprijateljske snage su ostale bez najmanje pet stotina vojnika, deset tenkova i samohotki, desetina haubica, minobacača, a u ispravnom stanju su zarobljena skladišta svih agresorskih brigada i bataljona na površini od preko 150 kvadratnih kilometara.

Odmah po oslobođenju Vožuće, predsjednik Alija Izetbegović obišao je borce, čestitao pobjedu i tom prilikom rekao: „Vi ste u Vožuću slomili kičmu četničkog neprijatelja, pokazali ste put kojim ćemo nastaviti, i dali ste urnek i model borbe kako se ta kičma može i dalje lomiti da bi se oslobodila Bosna i Hercegovina“

Photo Credit: Stav

Proglašena **autonomija Bosne** u okviru Osmanskog carstva

12. septembra 1831. godine u Sarajevu je proglašena autonomija Bosne u okviru Osmanskog carstva. Prateći procese nacionalnog osvještavanja na području jugoistočne Europe početkom 19. stoljeća, Bošnjaci u Bosni i Hercegovini su povelili ustanak protiv osmanske vlasti zagovarajući autonomiju Bosanskog ejaleta. Na čelu tog pokreta bio je Husein-kapetan Gradašćević poznat kao Zmaj od Bosne. Interesantno je da se u redovima iza kapetana Gradašćevića

nalazilo stanovništvo ejaleta različite konfesionalne pripadnosti, pa se može reći da je ovaj pokret na jedan način nosio stepen integralnog Bošnjaštva. Nakon osvajanja Travnika, i poraza koji su snage kapetana Gradašćevića zadale osmanskoj vojsci na Kosovu, 12. septembra 1831. godine u Sarajevu se i zvanično proglašava autonomiju Bosne.

Međutim, ovaj pokret nije bio dugoga vijeka. Sulatan je uspio unijeti neslogu među Bošnjacima, te poslao veliku vojsku na Sarajevo. Bosanska vojska je doživjela poraz 1832. godine a pokret za autonomiju ugašen je 1850. godine.

Na današnji dan

Presuda u Procesu – za slobodu mišljenja i verbalni delikt 90 godina zatvora

21. augusta 1983. godine izrečena je presuda u montiranom političkom procesu protiv bošnjačkih intelektualaca poznatom kao „Proces '83.“ za zločin slobodnog mišljenja i verbalnog delikta. Prvostepena presuda je izrekla ukupno 90 godina kazne. Osobe kojima se sudilo su: Alija Izetbegović, Omer Behmen, Hasan Čengić, Ismet Kasumagić, Edhem Bičakčić, Husein Živalj, Rušid Prguda, Salih Behmen, Mustafa Spahić, Melika Salihbegović, Džemal Latić, Derviš Đurđević, Đula Bičakčić. Pripadnici su osuđeni na višegodišnje zatvorske kazne koje su izdržavali u KPD Foča i KPD Zenica.

Alija Izetbegović je u svojim Sjećanjima zapisao: „Kada sam 1990. pobijedio na izborima, najčešća pitanja su bila hoće li biti revanša prema komunistima za ono što su učinili meni i mojim prijateljima. Odgovarao sam da osвете neće biti. I nije je bilo. Svi akteri procesa, isljednici, tužioc i sudije nastavili su normalno živjeti i raditi svoj posao, neki su čak ostali na funkcijama. Kao političar sam im oprostio. Kao čovjek – nisam.“

Naši preci gradili su **mostove** radi povezanosti među ljudima. A ti su mostovi u godinama pometnje i navale zla postajali našim gubilištima. Na njima su mučno umirale naše majke, naše sestre, naši djedovi, naše amidže, naše daidže! Mi njih ne smijemo zaboraviti! Ali mi ne smijemo zaboraviti da smo mi potomci onih časnih graditelja mostova. Mi ne smijemo zaboraviti da smo mi sinovi onih koji dobrotom grade mostove između ljudskih srca. Mi ne smijemo zaboraviti da smo mi oni koji znaju da će svaki trun učinjenog dobra donijeti dobro. Naši preci borili su se za ovu zemlju.

Alija Izetbegović (Robovi bit nećemo, str. 30)

**ALIJA
IZETBEGOVIĆ**
M U Z E J

NEWSLETTER

JU Muzej "Alija Izetbegović" Sarajevo
Broj 3/2023 juli - august 2023.

Urednik: **Nađa Berberović-Dizdarević MA**
Autor tekstova: **Halima Husić MA**
Grafička priprema: **Nervan Dizdar**

bh

Moja priča.

GIGASTIČNA
PONUDA

EXTRA

GIGE
SVIMA!

EXTRA
NET

45^{GB}

+ 300 min
+ 300 SMS

EXTRA
S

14^{GB}

+ 800 min
+ 800 SMS

EXTRA
M

30^{GB}

+ 1500 min
+ 1500 SMS

EXTRA
L

50^{GB}

+ 3000 min
+ 1500 SMS

EXTRA
XL

90^{GB}

+ 6000 min
+ 1500 SMS

EXTRA
XXL

150^{GB}

+ 10000 min
+ 5000 SMS

EXTRA
PREMIUM

200^{GB}

+ 10000 min
+ 5000 SMS